

ELŐFIZETÉS:
 jul.—sep. . . 1 frt. 50 kr.
 fél évre . . . 3 " — "
 A lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények a szerkesztő-tulajdonosnak küldendők.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többzetűri hirdetésnél olcsóbb. Nyilttér sora 12 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 50 kr. A hirdetések VOLF JÓZSEF kezességére, BITTERMANN NÁNDOR nyomdája és a szerkesztőnél fogadtatnak el.

Egyes szám ára **15** kr.

Megjelenik e lap minden **7., 14., 21.** és **28.**-án.

Egyes szám ára **15** kr.

Gazdasági érdekeink.

Az országos képviselő választások alkalmából.

Motto: Te a magyarnak képe vagy, nagy rónaság! reményzölden, de pusztán állsz, arra teremtve, hogy termékenységeddel áldást árasztál magad körül, de még kopáran; **az erőlk, melyeket Isten beléd teremte, még szunnyadoznak,** s az ezernyi évek, melyek fölötted átvonultak, nem láttak dicsőségedben: de az erő, rejtve bár, még él kebledben, a gaz maga, mely határodon oly dűsan felnő, hirdeti tevékenységedet, s szívem mondja, közeleg az idő, hol virulni fogsz. Virulni te szép rónaságunk, s virulni a nép, mely egy ezred óta sikodot látja. Boldog, ki a napot elérheti! boldog, ki legalább azon öntudattal vigasztalhatja magát, hogy minden tehetségével e szebb idő előkészítésére dolgozott.

B. EÖTVÖS J. „Gyöngysorok“ 76. lap.

Boldog az is, ki nem éri meg a rideg ellenkezőt!

Oh föld, te drága emlő, melyen a világegyetem léte nyugszik, tudomány, természet, isteni fenség lényegei valósulnak, melyen a magyarnak könnye és koronája megdicsőültek: miért nincsen mégis irántad népemben annyi szeretet, a mennyi áldást te neki nyújtasz!

Tizenkét millió léleknek adsz ma kenyeret, — fiaid . . . jövőbüszkeséged ezek? — nincsen tizenkét ezer képzett munkásod, kik drága kincseidet kellően megbecsülni tudnák!

A nemzet »dísze és virága« fegyverben áll, — csak rongy, nyomor, butaság és idegen vérrűek kezei azok, melyek a fiaknak, a hazának, a trónnak életszemeket keserves módjakkal termelni tudnak. Nem tanulhatott e szegény »dolgozó osztály annyit«, hogy évenként csak 1 frttal javítsa a kenyeret, — oh akkor 25 év alatt egy milliárdal többet hozott volna! — mint most megannyinak súlyos hiányát érezzük.

A népesség, az élelmi kereslet óránként szaporodtak, — s az úrnak szégyen a munka, csekélység a gazdasági ismeret, de hiúság a nemzeti kérkedés, költekezés minden másért és másfelé, csak a — földre nem!

Egy millió lélekre esik egy gazdasági tanintézet!

Oh nemzetem, oly gazdag tudsz te lenni a pompára, s oly szegény a gazdagodni tudásra?!

A haza sorsának intézői századokon keresztül mi nagyot teremtettek hát a magyarnak, ha azt nem, a mi által kenyerét, erejét, nagyságát ország és világ előtt megszilárdíthatná?

Ily szegény e hon ezer nyolc száz hetvennyolcadik esztendőre, a legelső generátor szt. István király évfordulóján.

Ily ünnepi prologot mondhat.

Tanácsolni, gyöngysorokat, aranykalászokat sokan és bölcsen tudtak, sőt szavuk méltósága és csillaga által nem egyszer felrázták a nemzetet.

Széchényi, Deák nevei halhatatlanok.

Áldást, örök nyomokat azonban csak a tettek szoktak hagyni. Nagy férfaink szavai szívünk és homlokunk egén élnek, de tetteinkben nem igen tükröznek vissza

Vagy igen?

»Éljen a haza!« tengernyi torok hangoztatja e szavakat mostanság.

Az egyszeri debreceni színészt is roppantul megéljenezte a publikum, a jeles művész erre (azt hiszik »hizott« egyet a dicsőségtől? dehogy) kiáll a padra, s éhes gyomorral mutató tonusban mondja a nézőségnek: »éljen, éljen — szép, de hát — miből éljen?«

Bocsásson meg azért kegyes olvasóm, ha magam is csak az éltetni tudó formáknak vagyok a híve. Tettleg előbb, ne megfordítva. Szabad volt, legyen még szabad nekem is előbb a profunt beszerzése módjáról elmélkednem; a vivat aztán magától jöhet — ha sikerül élesztőt kevernünk.

Mindenekelőtt oly tudománynak kell a tudós körből kilépni és a nemzet művelésének köz-

javára szolgálni, mely telt kézzel az életbe hat, s ez csakis a nemzetgazdászati tanainak és elveinek ismerete, alkalmazása, fejtegetése, szóval általános foglalkodtatása érhető el. Kétségkívül e tekintetben még igen sok kívánni való marad hátra, minek magyarázatát abban találjuk föl, hogy csaknem mindenki azt hiszi maga fölül, gazdasági dolgokhoz képes hozzászólni, a nélkül, hogy előbb e részben alapos tanulmányokat szerzett volna. Orvosi, vegyészeti s menyiségügyi kérdések fölött ritkán kockáztatja valaki véleményét, ki az orvos-, vegy- vagy menyiségügyi nem tanulmányozta; ellenben a gazdaság tanulmányozását nemzetgazdászati tényezők megbírálása tekintetéből a legtöbben szükségtelennek tartják. A munkás osztálynak inasága, a munkának szervezése, a tőkének erőhatalma és kényuralma, a termelés és fogyasztás közötti aránytalanság, a szabad versenynek akadályozása, jelesen a földjáradék emelése stb. mind merő jelszó, melyek nélkül alig fognak a nyilvános állapotok vitatásához, — csupa tárgy, mely fölött majd mindenki határozott és kész véleményt hoz, a nélkül, hogy előbb a legegyszerűbb gazdasági fogalmakkal megismerkedett volna. Nem lenne-e nevetséges, ha valaki a legcsekélyebb jogi ismeretek nélkül pert akarna vezetni (perlekedni akarna)?

E sorok censusa visszavihető az e lapok 3. számában mondottakra, hol a szakképzés, munkaképesség hézagai folytán a termelőképesesség gyenge fokára mutattunk.

Helyesen jegyzé meg Riehl után Trefort, hogy a baj nem ott kezdődik, hol az éhség a belekben égetni kezd, hanem ott, hol az egyesnek ereje nem elegendő azon anyagi és szellemi javak előállítására, melyek állásában a szükségletek mértékén tartatnak.

És tehát úgy tárgyilagosság, mind a dolog érdeménél fogva legközelebb megemlékezünk a következőkről:

1. Gazdasági törvények.
2. Telkesítés, bérleti viszonyok, társulás.
3. Szakoktatás.
4. Kamarák és a ministerium.
5. Társadalmi tevékenység.
6. A bács-bodrogyeiek gazd. egyesület.

Rácz Vilmos.

Zombor, 1878. évi aug. 10.

Tekintetes szerkesztő úr!

Mindig lekötelez bennünket, valahányszor lapjában oly közérdekű mozzanatokra vonja figyelmünket, mint az iskolaügy, s azért érdeklél olvastuk a zombori r. k. iskolaszéki közgyűlésnek a „Bácska“ 6-ik számában történt ismertetését. Miután azonban nem mindegyikünk hivatása az iskolaügyet és az ide vonatkozó törvényeket alaposabban tanulmányozni, nagyon jó néven vettük volna, ha tettes szerkesztő úr, mint a tanügynek különben is egyik vezérférfia ez irányban nézetét és megjegyzéseit is közölte volna. *)

Mi eddig nagy tévedésben éltünk, azt híven, hogy a mi iskoláink ügyvezetői a törvényes uton iparkodnak elárvelt tanügyünk érdekeit előmozdítani. Most tudjuk meg azonban, hogy mi az 1868-iki iskolatörvény életbe léptetése óta *valóságos törvényen kívüli állapotban vagyunk.*

Eddig csak azt tudtuk, hogy iskoláink *rendezetlenek és rosszak*; de most már azt is tudjuk, mi és ki az oka ezen szármalmas nyomorúságainknak. Nem akarunk eleinte hitelt adni azon közleménynek, mert nem tartottuk lehetségesnek, hogy törvénytudó urak oly absurd érvelésekkel legyenek képesek egy szentesített törvényt arcul ütöni és lábbal tiporni. De több jelen volt iskolaszéki tag állítása szerint ezen hottentotta okoskodások *valósággal elmondattak.*

A hol ily férfiak viszik a főszerepet, akik magukat a kir. tanfelügyelővel egyenlő rangba helyezik (!) akik tagadják, hogy a tanfelügyelő úrnak joga lenne őket törvényellenes intézkedéseikre figyelmeztetni (!!) akik nyilván kimondják, hogy reájuk nem szól a törvény (!!!) a hol ily kezékbe van letéve az iskola vezetése, ott elszomorító jövőnek nézhetünk elébe, és szegény tanügyünknek nyugodalmas jó éjszakát kívánhatunk s így nem csoda, ha ily anarchicus viszonyok közepette egyes tanítók ügybuzgó fáradozása sem eredményezheti az óhajtott sikert. — Egyiknek meg pláne — ki melleleg mondva, *Doctor juris és városi főügyész* — külön póttörvény kell, mit műnyelven igen találóan „*extrawurst*“-nak is neveznek... S ezzel meg van fejtve egyúttal ama rejtély is, miért szerette volna az illető Koczkar Mihály urat orsz. képviselővé választatni? Ezen póttörvényt t. i. csakis Koczkar úr, mint elismert jeles codicator lett volna képes megteremteni. Sajnos, hogy a jelöltségtől visszalépén, megválasztathatóságát meghiúsította, s így valószínűleg elmarad a póttörvény is.

Még főt. Fejér Gyula apát-plebános úr indítványára akarunk reflektálni. Helyes és elismerésre méltó dolog, hogy ő — bár egyedül áll e téren — megakarja tartani és tartatni a törvényt. De a mi rövidlátó nézetünk szerint akkor nem azt kell vala indítványoznia, hogy a közig. bizottság kéressék meg a vá-

*) Tartózkodunk — fiatal barátunk — egyelőre kimondani ítéletünket, mert vitás dolgokban az az elvünk: *audiatur et altera pars*; halljuk mit mondanak más részről s midőn ez megtörtént, nem fogunk késni „Tanügyi állapotok Zomborban“ cím alatt véleményünket kinyilvánítani.

Szerk.

lasztási elnök kiküldése céljából, hanem a *felekezeti tanhatóság*, miután tudtunkkal a zombori *róm. kath. iskola*szék a *felekezeti tanhatóság* alá kell hogy tartozzék. Egyébiránt meg lehet, hogy ő jobban tudja, miért formulázta ekkép indítványát.

A tanítóválasztás eredményéről tartózkodunk ítéletet hozni, miután a pályázó egyéneket közelebbről nem ismerjük. Beavatott urak azonban azt állítják, hogy a 10 pályázó közül épen a megválasztott a legszegényebb képzettségű s a lehető legselejtesebb oklevéllel bír, a ki már két ízben volt Zomborban megválasztva tanítónak, egyszer azonban elküldetett, másodízben pedig ő hagyott itt bennünket, mint Sz. Pál az oláhokat. — Dacára ennek most harmadszor is megválasztatott. De hát az egyik iskolaszéki tag azzal mentette az eljárást, hogy a magyar pártnak ez idő szerint nagy szüksége van *jó kortesre*; Józich Márk úr pedig elhírhedt jó kortes: tehát a politikai indokok ezt így követelték. Ó szánandó szegény iskola!!!

Végre azon kérdésre: mit szól e választáshoz a tanfelügyelő úr? — azt hisszük, nem fog késni kimondani azon *roszalást* is, a melynek eddigi elmaradására appellált nagybölcsen Millassevics úr.

Rékasi.

Tekintetes szerkesztő úr!

Beccses lapjának a „Bácska“ 1-ső és második számában f. n. a zombori munkás betegsegélyző egylet alakuló gyűléséről cikkezvén, s abban több az alapszabályok szakaszai iránt általunk nem helyes intézkedést említ fel és főleg az általam mondottakkal foglalkozván ezekre az ócsárlás bélyegét süíti.

Előleg is fogadja t. cikkező hálás köszönetemet 1-ször azért, mert az egyletet figyelembe veszi annyira, hogy e szerényen keletkezett intézmény iránt a közfigyelmet felébreszti, létezését köztudomásra hozza, s így a közérdeklődést elősegíti; 2-ször azért, mert az általam mondott magyarázatot, melyet t. cikkező egészen feledi és azon magát túl teszi s csak is a — szerénte — sértős kifejezéseket nyomatékra emeli, — de azok indokolását mellözi.

Miért neveztem a parkot vadas kertnek? és a kórházat állítólagosan primitíven alúlinak?

Az első számban kérde, „hogy jön össze a kórház az egylet magyarázatával“? az igen egyszerű; mert mihelyt az egylet nevét kiejtjük, az a betegsegélyzést tartalmazza magában, így tehát a kórházat mint a szegénysorsu betegek ápolási helyét, jelen egyletünkkel mint jóformán testvéregylettel hangsúlyozni lehet.

Az elsőre nézve igen tisztelt cikkező úrhoz azon kérdést intézem: Nem emlékszik-e, hogy az idézése volt a kórház alapkövetétele alkalmával tartott beszédeknek? — ugyanis: „A kórháznak vonzónak és minden irányban megfelelőnek kell lennie“ — továbbá a mi ugyan szintén nem tartozott a tárgyhoz, de el lett mondva t. i: a parkra vonatkozólag azzal csúfolnak, hogy úgy vagyunk a parkkal, mint a mezítlábas ember fényes magas kalappal.“ — Ezt nem szó sze-

rint idéztem, hanem csak a kórház vonzóságára mondtam: „hogy azóta a park egész vadas kertté nőtte ki magát; de a kórház mellé egy árva fácska sem jutott, mely csak akkora árnyékot adna mint egy kalap, ahol egy szegény reconvalescens, ha ki jó friss levegőre, csak fejét is lehajthatná; — ezzel úgy hiszem senkit sem sértettem, sőt ellenkezőleg a park nagyszerűségét ismertem el. Ezen szavakból pedig azt a következtetést vonni, mintha látogatóit, vagy a benne mulatóit vadaknak mondtam vagy csak mondani szándékoztam is volna, csak a roszelelkűség és roszarakat teheti, — így tehát én csak a valóságot regisztráltam, hogy a kórházépület felépítésén kívül vonzóságának előidézésére év tized óta nálunk — nagy sajnálatunkra — mi sem történt.

A mi a kórházunkat primitíven alúlinak, főleg állapotára, fokára állításaimat illeti a jelen volt hallgatóságra hivatkozva kereken tagadom; mert íme szavaim:

„Ez egylet szükséges azért is, mert hórházunk primitív helyzeténél fogva minden irányban ki nem elégítő, főleg nekünk kik szegények, de koldusok nem vagyunk; kórház számunkra nincs! nincs pedig annál fogva, mert kiki csak a maga saját költségén vétetik fel; ha pedig nekem annyi költségem van, hogy én a kórházi díjat megfizethessem, úgy jobban szeretem magamat otthon ápoltatni; tehát vagy csak annak a számára a kinek költsége van, vagy azéra, a kinek senkije és semmije — beállit a kórházba — itt vagyok ápoljatok, mert tovább nem mehetek — van kórház! Az ilyenek helyzetében további beszédemre, — hogy — mi nyilvános titok kijönnek koldulni — vonatkozólag Volf orvos úr akkor nem felelt; és cikkező úr sem tesz említést, tehát igazolják állításomat. További beszédemben pedig azt mondtam, hogy az egyletünk célja tagjainak megbetegedése esetén lehetővé tenni magát vagy otthon ápoltatni vagy a kórház ápolási díját magának biztosítani.

(Vége köv.)

Kula, 1878. július havában.

(Vége.)

A nap is már, hogy Kisfaludy Károly szavaival éljek, „válva nagy körétől csendes felségben leszállt“ — a midőn egyfelől a számos bokorral övezett mellékutakon tánclejtésre előjött a dryadok fürge serege Hubert Hermína kisasszonnyal az élén; másfelől pedig a ferenc-csatornán az alkony hűs szellőjétől vitetve a nereidák bájos sora a tünde Felicides Ilka kisasszony vezérlete alatt, ki hű követőit méltóbban fehér hattyú által vont sajkában vezethette volna toya a csillámló habokon. Dalokat zengedezve jöttek ez utóbbiak, de nem a scyllák és charybdisek vészes csábdalait, mert az est csendmagányában messze elhangzó hangok felé bízva közeledett mindenki s a parton állók örömmel emelték ki a megérkezett hajó lakóit, hogy rövid időre azonosítsák lakhelyüket szárazföldi nővéreikkel.

Vig zeneszó mellett a férfiak, köztük Mars fiai is táncre keltek a szebbnél-szebb nőkkel, kiknek csiszolt termékhez szokott lábait a szabad ég alatt rögtönzött táncrögös talaja nem volt képes gyorsaságukban megakasztani. — A jó kedv ünnepelte e perctől kezdve diadalát; hullámozott tarka színvegyületben a táncrög, midőn egyszerre attól csekély távolságban alulról felfelé cikázó villámok hasíták ketté a levegőt, melyeket azonban nem földet megrázkodtató tompa moraj, hanem a meglepett arcok gyönyörtől ittas tekintete követett. — Ezután szünet állott be; kiki étellel s itallal erősíté magát a következő táncre; megújult a zeneszó s a szemlélő ismét szép koszorúba fűzve látta a vidék gyönyörű virágait; sokan voltak azok s szépségükkel, kellemökkel kedvezően illettek a koszorúnak említett rózsáiba. Hevesen folyt ismét a tánc, midőn a fák mögül váratlanul kiömlő bengáli tűz fénytengerben usztatá a közönséget. Miként a kelő nap biborában gyorsan tova iramló felhőcskék, akként száguldoztak vörös fénytől környezve férfiak és nők. Mennyi sokat jelentő mosolyt, mennyi reménytől sugárzó tekintetet, mennyi sohajtól dagadozó keblet fedezett föl e hirtelen feltűnt fény, melyeket a lampionok gyenge világa elrejtett a nézők előtt! De a fürkésző szem a vörös fény segítségével többet is látott; látott oly elszántságot, mely nőben ritka; látott ugyanis Venus leghevesebben táncoló leányának rózsaszín satainnal takart keblén rendezői jelvényt feltűzve. Eszembe jutott e percben a d' Arc Jankák, a Zrinyi Ilonák, az egri hős nők kora, kik a honszeretet tüzetől hevítve szentelték életüket a hon boldogságának. Ezt tevő ő is bár más alakban, midőn nemcsak hogy őt, igazi magyar hevű táncra egy percig sem engedé pihenni, hanem még ő maga is kikít táncre buzdított s nem egy férfiút szégyenítve megfáradozott a multság sikerén. Tettének hasonló indoka volt, mint az egész multság létrejöttének t. i. a nevelés szent ügyének és ezzel a hon boldogságának előmozdítása! Adjon a gondviselés a magyar hazának számos ily lelkes s nemesen érző honleányt!

Kétségkívül a leírt perc volt az estély legszebb, de egyszersmind legünnepelesebb perce, mely alatt Kula és Verbász testvéries érzületének, hazafias versevényének s szép egyetértésének láttára, mely kor és vallás különbség nélkül tétete a hon felvirágzásának oltárán a fillérekből álló áldozatot: az Ég áldását esdém le e két nagy-község hazafias közönségére, hogy vállvetve küzdjön ezentúl is tehetségéhez képest a magyar nemzet dicsőségeért.

Eltűnt a vakító tűz s helyét az ébredő hold halvány fénye foglalta el; elmúlt a szellemek órája is és a közönség magával vivén keblében a szíves baráti viszony boldog emlékét, eltávozott.

Nekem pedig jól esett s úgyhiszem csak kedves kötelességet teljesítettem, midőn túlesapongásról annyiszor vádolt megyénk e szép, honett s valóban a jelen volt közönség műveltségének, erkölcsi méltóságának

mindenben megfelelő multság leírásának szentelhettem gyenge erőmhöz képest néhány sort; midőn egyes eszmék elhíntése által Bács-Bodrog megye avatott férfait a nevelés ügyének felkarolására s ezáltal a megye boldogságának eszközlésére hivatásszerűen intettem.

— X — Y —

Bácsmegeyi községi tanító-gyűlés.

(Vége.)

A III. tételre: „A tizedes rendszer tanításáról“, 6 munka terjesztetett be. Előadókul: Milla Márton, Resch Miklós, Ruttkay Rudolf jelöltettek ki. — Munkálataikat felolvastván, mindhárman megéljenzetettek; fejtegetéseik helyes irányúaknak s azokban felhozott alapelvek követése méltónak találtatott.

A IV. tételről: „A természetrajz tanítása mennyire terjesztetik ki a népiskolában?“ Molnár Ferenc Koncz József és Benkó Teréz tartottak felolvasást.

Az előadók helyes ismereteket tüntettek fel; — az 1. és 3. közt némi eltérés, majd hasonlatosság merült fel, míg végre a természetrajz tanítása az 5-ik osztályban, hol leginkább helye van, tanítandónak elismertetett. Molnár Ferenc dolgozatát az oktatás célszerűsége szempontjából a közgyűlés magáévá teszi; a sikeres tanítás eszközlése miatt a természetrajzi gyűjtés vétessék fogamatba, a tárgyak csere útján is használtassanak.

V. tételről: „A tanyai iskolában a tanítás s annak felosztásáról?“ Véber József tartott felolvasást.

A tanya-iskolában a tanítást 2 részre osztja, őszi és télire; ennek helyességét alapos okokkal támogatva taglalta.

Előadó eme jeles munkálataért megdícsértetvén, minthogy ehhez jövőre többen hozzászólni ajánlkoztak, de a tétel is igen fontos bírálatot és megállapodást igényel — e munka újból a jövő tárgyak közé felvétni határozatott.

VI. tételről: „A háziipar célszerű-e népiskolában s ha igen, mi a feladata?“ Rauschenberg János tartott felolvasást.

Munkálata bő és gazdag ismeretekkel lévén elhalmozva — közhelyeslésben részesült. Ez érdemben azon indítvány fogadtatott el, hogy e munka a néptanítók lapja szerkesztőjének kinyomatás végett felterjesztessék, továbbá, a háziipar elsajátítása végett kérvény intéztessék a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez Bácsmegeye egyik községében nyitandó póttanfolyam tárgyában.

A kérvény felterjesztését nagyságos Czirfusz Ferencz tanfelügyelő elvállalni kegyeskedett.

A kitűzött tételek letárgyalása után még következő dolgok intéztettek el:

1. Samu József bajai képezdei igazgató-tanár elbúcsúzó levelét, melyben megnem jelenhetését az újból Félégyházára történt kineveztetése alkalmából tudomásra juttatja, a gyűlés sajnálattal tudomásul vette.

2. Lebák Ferenc egyleti pénztárnok jelenti: hogy a szabadkai takarékpénztárban múlt évi auguszt. 8-ig 109 frt 80 kr. volt elhelyezve, melyből Eötvös-alapra az előmutatott nyugta szerint 25 frt felküldetett, kezelési díjakra 4 frt 51 kr. kiadatott; — e szerint az egylet pénztári állapota 80 frt 29 kr. melyhez az évi kamatok lesznek számítandók.

Ezen jelentés folytán a pénztárnok felmentése megadatik, s neki az eddigi kezelésért köszönet szavaztatik.

3. A tagsági 1 frtnyi díjnak beszédese már múlt évben elhatározva lévén, beszédetett-e vagy nem — tudomásra nincs; — erésben a körelnökei nyilatkozatra felhivattak.

A szabadkai körelnök oda nyilatkozott: mivel az egyletnek van könyvtára feleslegesnek tartja a díj befizetést. Határozatott.

A tagok az egy frt tagsági díjjal befizetni köteleztetnek, mely összegben könyvek vásárlandók.

4. A zentai körelnök oda nyilatkozott: hogy 385 darabból álló könyvtára van az egyletnek az 1 frt helyett csak 50 krt kíván fizettetni. Elnök ezt nem tartja elégségesnek, a határozat értelmében az 1 frt befizetetését teszi kötelezővé.

5. Az apatini körelnök kinyilvánítja: hogy a befizetések folyamatban vannak.

6. Jövőre a közgyűlésnek hol leendő megtartása érdemében intéztetett kérdés.

A szabadkai, úgy zentai tagok saját városukban óhajtották a gyűlés megtartását, — némelyek Zomborban, — mire nézve a közmegállapodás létre nem jöhetett; végre szótöbbséggel jövőre a gyűlés Zentán tartandónak kimondatott.

7. Az évkönyv létesítése miként eszközölhető.

Elnök javallatba teszi: hogy minden kör a könyvtár pénztárából a kinyomatására 20 frtot szavazzon meg, ez esetben ő is saját részéről 20 frtot ajánl; — s ezokból felkértek a körelnökök, hogy egyleti gyűléseiken a kívánt összeg megszavazását eszközöljék — s e részbeni tudósításaikat az elnöknek mielőbb beküldjék.

8. Többrendbeli indítványok tételtek a tanítók munkálkodása és a tételek korábbi kitűzése tárgyában.

Nevezetesen: hogy a tételeket ne egyes tagok dolgozzák ki, hanem közreműködve a kör, mely utóbbi a munkát megbírálja, ennek felolvasására egy előadót választ.

A kérdéses indítványok és tételek kitűzése tárgyában elnök határozattá emeli: hogy félévi határidő a tételek beküldésére megadatik, a bírálatra nézve az eddigi eljárás meghagyatik.

E terv jövőre a körök által vitattassék meg s kerestessék azon mód, mely ez érdemben a kivített könnyítendi.

9. A tiszti karra nézve a három év lejárván, a tisztújítás újból megejtetett.

Elnök a tisztikar nevében lemondván, körelnöknek ngs. Czirfus Ferencz tanfelügyelő kikiáltatott.

Vida Sándor az elnököt újból megválasztatni ajánlja, — így közfelkiáltással megválasztattak.

Elnöknek Schmausz Endre

alelnöknek Kúthi József

„ „ Rauschenberg Adolf

főjegyzőnek Oláh Károly

jegyzők Veilgangg János

„ „ Vida Sándor.

Ezzel a gyűlés d. u. 4 órakor befejeztetvén, szétoszlott.

Oláh Károly

egyleti főjegyző.

(Beküldetett.)

Nőm született *Czenzius Katalin* dacára régi betegségének, folyton a napimunka után járt, mely által betegsége mind rosszabbra fordult oly anynyira, hogy munkaképtelen lett és f. é. ápril havában tulajdon lakásomban ágyba fekvő beteg lett. — Én t. Maximovits városi főorvos gyógykezelése alá helyeztettem, s odahaza 6 hétig gyógykezeltetett és ápoltatott, miután azonban iparom után járnom kellett az ápolást rendszeren nem teljesíthettem. Maximovits főorvos úr tudomásomon kívül neki azt a tanácsot adta, hogy menjen ő a kórházba, ott rendes ellátást kap. — Elhúnyt nőm Maximovits főorvosnak tanácsát elfogadta és az általa kiállított és a tettes polgármester úr által ellenjegyzett czédulával f. é. június 23-ik napján a városi kórházban mint beteg, ápolás alá vétetett. Ott ápolás alatt f. é. július 23-án volt a midőn jobblétre szenderült. Minthogy nem akartam, hogy a temetés a kórházi szokás szerint eszközöltessék, iparkodtam hitvesemnek állásomhoz képest temetést rendezni, sok jóakaró barátom segítségével. A temetést t. Wolf kórházi orvos úr f. é. július hó 24-én d. u. 4 órára rendelte. Én elmentem 3 óra után a temetőbe a szent Mihály lováért, hogy tökéletesen kész legyen minden mikor a lelkész eljön. Vissza jövén a temetőből, hitvesemet meg szemlélni akartam utoljára és mit kellett *csudála'omra* látnom: hitvesem *feje hajától* meg lett fosztva és kopaszán feküdt ott. Én erre mindjárt, valamint a kórházi kezelő orvosnak, úgy a t. főkapitány úrnak is a történetet bejelentettem, kik azonnal a helyszínre megjelentek és meggyőződést szereztek maguknak arról, hogy hitvesem díszes hajától, melyet a mindenható Isten ajándékozott néki, meg van fosztva. — Megvizsgálás után kitűnt, hogy a kórház felügyelő neje cselekedte azt. Hogy ő tehette bizonyíthatja még az, hogy a kórház felügyelőné, míg nőm a kórházban ápolás alatt volt, folyton zaklatta, hogy nyírassa le a haját, mit elhúnyt nőm velem tudatott. Holta után a kórház felügyelőné engem is egyre zaklatott, hogy vegyek egy fejkötőt, jobban illik hitvesemnek, mivel nem fiatal, én nem tudtam miben sántikál? — Most már tudom miért zaklatott? A XIX. század utolsó felében hogyan történhetik meg, hogy a holt test — megraboltassék egy intézetben? Mi lesz annak büntetése? Én a kegyeletlen, istentől elpártolt teremtménynek szigorú megbüntetését kérem; addig is sújtsa a t. közönség részéről a megvetés.

Magyar Miklós.

Különféle.

Nyilvános köszönet. Miután a legjobb akarat mellett teljes lehetetlen, hogy azon t. c. 462 választónak, a kik f. hó 8-án engem becses szavazatukkal támogattak, köszönetemet egyenként kifejezhessem, ennél fogva ezennel őszinte és legmélyebb köszönetem és hálámnak adok nyilvános kifejezést.

Azon bizalomteljes reményben, hogy a Zombor városában f. hó 8-án megtörtént választást — az elkövetett törvénysértések és visszaélések alapján — a képviselőház okvetlenül megsemmisítendő, kérem t. választóim további pártolását és reményem, hogy az új választás alkalmával azok is, a kik a multkor reám bármely okból nem szavaztak vagy nem szavazhattak, támogatásukat tőlem megvonni nem fogják.

Zomborban, 1878. augusztus 12-én.

Teljes tisztelettel

Barthal József.

— **A f. hó 8-án** Zomborban megejtett országgyűlési követválasztás alkalmával, — melyhez igen sok szó férne, de miről nem írni hanem tenni szükséges — Dr. Maximovics Miklós lett megválasztva követnek.

— **Ö. A honvédség** őszi gyakorlatai ez évben elmaradnak.

— **Nagy Jakab** tilinco és concertina művész f. hó 12-én a „Vadászkürt“-ben és 13-án az „Elefánt“ vendéglő kerti helyiségében hangversenyt adott.

— **F. hó 10-én** kerületi tanítói gyűlés tartatott méltóságos Kubinszky Mihály püspök úr és Kalocsa egyház megyei főtanfelügyelő elnöklete alatt a Berger-féle házban 20—30 résztvevő mellett. Itt hallottuk, hogy a csonoplyai iskolai állapotok nem a legjobbak,

ellenben a nemes-militicsiek dícséretre méltók. Itt az iskolaszék dícséretes buzgalmat fejt; emitt a tanítók fáradozása a közönyön hajótörést szenved. Ismétlő iskola, felnőttek oktatása segíthet itt.

— **Goldgruber Salamon**, a helybeli dalárdának egyik kiváló működő tagja, Pancsovára lett kántornak megválasztva. Távozása alkalmából a dalárda mint mult számunkban jeleztük e hó 11-én dalestélyt rendezett tiszteletére. A dalestély igen szépen sikerült; Goldgruber úr számos tisztelője volt jelen, mert hát őt csak becsülni, tisztelni tanultuk. Nekiünk az a kívánságunk a távozó után: vezérelje lépteit a szerencse; működését siker kövesse s emlékezete tábláján adjon egy kis helyet itteni volt ismerőseinek.

— **sz. Vámoscher Sámuel** pr. sztiváni kereskedő, városunk izraelita leányainak egyik legszebbikét Bárány Jenni kisasszonyt eljegyezte.

— **a. Ó-Kanizsán** f. hó 10-én az érseki biztos főtitzt. Bende József kalocsai kananok úr jelenlétében, tartatott meg az üresedésbe jött plebánus választás, kijelölve voltak Mészáros Ignátz, Appel Ede és Hippich István, kik közül, közfelkiálltással, egyhangúlag nagy lelkesedéssel Mészáros Ignátz úr választatott meg. (Eljen).

Ugyancsak itt f. hó 3-án két városi és egy tanyai üresedésbe jött tanítói állás lett betöltve, számos folyamodó közül, Hoffmann József ki ez ideig Jankovácson volt alkalmazva — Szerdahelyi János ókanizsai h. tanító, és a tanyai tanodába Laczkó János most végzett tanító urak, mind ókanizsai születésűek lettek megválasztva.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **RADICS GYÖRGY.**

H I R D E T É S E K.

3773.

IV.

1878.

Birtok eladási hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszterium rendelete alapján ezennel közhírré tétetik, miszerint a zombori m. kir. jószágigazgatóság területén fekvő és törvényhozásilag örök eladásra engedélyezett k. kincstári ingatlan birtokoknak felsőbb jóváhagyás fentartásával leendő eladása iránt az alább kitett napokon Zomborban a m. kir. jószágigazgatóságnál nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre a 10% bánatpénzzel ellátott vállalkozók meghívotnak.

50 kr. bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok az árverés megkezdése előtt a m. kir. jószágigazgatóságnál beadandók, a hol az árverési feltételek is betekintethetők.

I.

Apatin szántovai uradalom

1878. évi szeptember 9-én reggeli 9 órakor.

	frt	kr.
1. Monostorszegi magtár	6000	—
kikiáltási árral.		
2. Dautovai 44-1154 hold védőtöltésen belüli legelő — egészben	13200	—
kikiáltási árral.		
3. Bezdáni mészégető kemencehely	900	—
4. Baracska gyurityi 16-527 h. mészárszékföld	3777	—
5. Krusevlai 19-1000 hold	3935	—
6. Gyurityi 2-1200 h. régi szűrűskert	600	—
7. " 30-1584 hold fosztó	1300	—
8. " a. kisebb tó 2-618 hold	40	—
9. " b. " " 1-604 "	25	—
10. " c. " " 4-429 "	88	—

	frt	kr.
11. Gyurityi hosszú tó 12-1547 hold	1050	—
12. " dögös " 8-450 "	170	—
13. " kígyós folyó 70-152 "	1400	—
14. Szóntai 22-725 hold mészárszékföld	3100	—
15. " 13-1200 " római sánc	900	—
16. " 157-125 " mocsidló	10000	—
17. " 105-314 " Janica	5262	—
18. " 137-50 " Velika ada	6850	—
19. Szántovai út melletti felső részlet 3-1510 h.	720	—
20. " külső ispánkert 782 h.	210	—

II.

Erdészeti birtokok.

1878. évi szeptember hó 10-én.

	frt	kr.
1. Szántovai erdészlak 1-1018 hold	2444	—
2. " erdővédlak 729 "	811	—

	frt	kr.
3. Nagybecskerekéri erdő és föld 305·1187 h.	75166	—
4. Rácmiliticsi erdővédlak	2500	—
5. Kovili pagonybeli 8. sziget, jelesen:		
Gorja ada 13·567	504	—
Doloja ada 68·377	2486	—
Ó-Zsablya 54·1363	1980	—
Vranyak 78·1536	2844	—
Osztrova 115·676	4176	—
Mala ada 7·679	288	—
Szredna ada 24·1451	900	—
Cservendia 31·1557	1152	—

III.

Nagybecskerek és párdányi kincst. uradalom
szinte f. évi szeptember hó 10-én.

	frt	kr.
1. Ikityféle nagybecskerekéri házhely	300	—
2. Nagybecskerekéri téglavető hely 20 hold	7560	—
3. " baglyas legelő 353·1548 h.	36017	—
4. " felső muzslya 322·800 "	63200	—
5. Német párdányi 2. járatú szárazmalom	7407	—
6. Szerb párdányi 2. " "	7457	—
7. Szerb párdányi 1. járatú szárazmalom	7071	—
8. Jánosföldi felső szárazmalom	7199	—
9. " " " " " "	3000	—
10. Ó-Teleki szárazmalom 2. járatú	6951	—
11. Öregfalusi " 1. " "	4753	—
12. Ujvári " 2. " "	9930	—
13. Titeli uradalomhoz tartozó Gardinová- ci 297·868 hold	5962	—
14. Titeli uradalomhoz tartozó Csurogi ba- rany 270·1131 hold	5420	—

IV.

Kúla ó-becsei uradalom
folyó évi szeptember hó 11-én.

	frt	kr.
1. Szt.-Tamási Radisics Katalin féle 67·1306 holdanként	200	—
2. Szt.-Tamási Curia föld 102·1300 h. holdanként	300	—
3. Földvári Csikoseo házhely 418 h.	500	—
4. " " " " " " 13·860 "	275	—
5. Földvári Kissféle házhely 13·1402 h.	275	—
6. " Curiaföld " 239·370 "	275	—
7. Ó-Becsei szálkert 8·570 "	400	—
8. " szűrűskert 2·460 "	500	—
9. " Stefánovits föld 8·1000 "	300	—
10. " Curia föld 494·881 "	300	—
11. Moholyi Curia föld 88·114 "	300	—
12. Zentai szőlő föld 1·976 "	400	—
13. " curia föld 91·1379 "	300	—
14. Hegyesi nádasrét 101 hold egészben	50	—
15. Új-Verbászi volt tiszti föld 20 h. egészben	7340	—
16. " nádasrét 78·532 h.	26388	40
17. " csúcs átkelési szolgálommal 1·940 hold egészben	429	40
18. Szeghegyi tag birtok 723·263 h. egészben	220462	—
19. Kis-Kéri " 555·655 "	247179	—
20. Új-Sóvéi mézarszék föld 20·1200h.	4984	—
21. Kuczurai ispáni belsőség 992 "	100	—
22. Lalityi 2 üres házhely 1·693 "	287	—
23. Új-Sóvéi mézarszék föld 18·1100 h. egészben	3738	—
24. Ó- és Új-Sóvéi szűrűskert 6·1400 "	1806	80
25. Ó-Sóvéi mézarszék föld 20·1202 "	4150	—
26. D.-Szt.-Iváni maradvány föld 6·388 h.	1715	—
27. " szűrűskert 6·300 "	1414	80
28. Pivnicai maradvány föld 186·225 "	38423	—

	frt	kr.
29. Pivnicai maradvány föld 66·1331 h. egészben	11695	—
30. " mézarszék föld 15·1083 "	3753	60
31. " szűrűskert föld 5·800 "	2310	80
32. Cservenkai tag. birtok IV. dülője 173·610 hold egészben	51900	—
33. Új-Sóvéi tag. birtok 242·350 hold	60555	—
34. Kúlai volt adóhivatal és pénzügyőrsé- gi lak	3800	—

V.

Palánkai uradalom
folyó évi szeptember hó 12-én.

	frt	kr.
1. N.-Palánkai dohányraktár hely 2·1229 hold egészben	895	60
2. N.-Palánkai szűrűskert 7·134 h. egészben	2083	60
3. " mézarszékföld 9·972 h. egészben	1633	—
4. Obrováci szűrűskert 4·336 "	2246	40
5. Tovarsovai " 4·889 "	2103	60
6. " " " " " " 4·66 "	1401	20
7. Parabutyi ispáni szénáskert 300 hold egészben	125	—
8. N.-Palánkai epreskert 1·48 h. egészben	800	—
9. " tiszttartói lak és kert 1·1243 hold egészben	8000	—
10. Járásbiróság melletti kert 1052 h. egészben	2000	—
11. Új-Palánkai kukoricza góré hely 1·78 hold egészben	300	—
12. Új-Palánkai plebánia telek és szűrűskert 37·500 hold egészben	6868	20
13. Új-Palánkai kádárak házhelye 1·743 hold egészben	2200	—
14. Gajdobrai tag. birtok 258·1136 h. egészben	127000	—
15. Szilbási ispánlak 1·204 "	2000	—
16. Plávnai " 2·202 "	4000	—
17. " mézarszékföld 32·82 "	5436	20
18. " szűrűskert 41·428 "	1430	80
19. " jerkova vinograd 27·50 "	821	60
20. Plávnai jerkova mlaka 5·800 h. egészben	2644	—
21. Parabutyi maradványföld 24·860 hold egészben	6134	—
22. Parabutyi mézarszékföld és szénáskert 18·1575 hold egészben	4948	—
23. N.-Palánkai maradványföld 9·367 hold egészben	3692	—
24. Obrováci mézarszékföld 29·260 hold egészben	6170	20
25. Paragai mézarszékföld 12·650 h. egészben	2481	—
26. " maradványföld 112·595 "	22475	—
27. " " " " " " 59·755 "	13776	—
28. " " " " " " 19·814 "	4256	—
29. " " " " " " 27·1225 "	5553	—
30. " szűrűskert 3·1500 "	862	80
31. Szilbási pandurlak 730 "	180	—
32. Tovarsovai mézarszékf. 36·1544 h. egészben	7393	—
33. Hodzsági " 46·250 "	16286	—
34. Bukini Lorenzci föld 72·1400 "	14175	—
35. " Lubisics " 5·800 "	1375	—
36. " Bukinác " 2·1200 "	863	—
37. " Kallos " 3·878 "	1420	—
38. " szűrűskert föld 3·245 "	1262	—
39. " komlóskert " 2·1474 "	1753	—
40. Hodzsági tag. legelő 867·110 h. egészben	408009	—
41. Bulkeszi " " 314·718 "	94334	63

Zomborban, 1878. július 27-én.

UNTERRICHTS-ANLEIGE.

Einem P. T. Publikum beehre ich mich hierdurch ergebenst anzuzeigen, daß ich, um vielfachen Wünschen entgegenzukommen, am 20. August 1. J. I.) einen französischen Coursus a) für Herren, b) für Damen, c) für Knaben, d) für Mädchen, welche eine der hiesigen Schulen bereits abfolvirt und nun in Wort und Schrift schnell und gründlich ausgebildet werden wollen. II.) einen ebenso arrangierten deutschen Coursus (Orthographie, Gramatik, Stylistik) III.) einen arithmetischen Handels-Coursus, IV.) einen klassischen Coursus (Vorbereitung in der lateinischen und griechischen Sprache für jede Gymnasialklasse.) V.) einen mathematischen Coursus (Vorbereitung für technische Schulen.) VI.) einen militairischen Coursus (mathematische Vorbereitung für das Freiwilligen- und Fähnrichs-Examen.) hieselbst zu eröffnen beabsichtige. — Jeder Coursus dauert 6 Monate, umfaßt wöchentlich drei Lektionen und kostet monatlich 5 fl. für die Person. Schüler, die an 4 Coursen gleichzeitig theilnehmen, zahlen für jeden Coursus nur die Hälfte. Erfolg wird garantirt — Gefällige Anmeldungen nehme ich täglich von 2—3 Uhr Nachmittags entgegen.

Hochachtungsvoll

A. D. A. H. R.,

1-1

fr. Professor der Mathematik in der französischen Schweiz und Verfasser mehrerer gelehrten Werke.

Meine Wohnung befindet sich in der Hauptgasse im 2-ten Stock des Herrn L. Falcione'schen Hauses vis-à-vis von der Schön'schen Buchhandlung.

<p>EGY NYÁRI ÖLTÖNY 4 frttól 25-ig.</p>	<p>FÉRFI ÖLTÖNY RAKTÁR.</p>	<p>REGGELI KABÁTOK 8 frttól 24-ig</p>
<p>MENTSIKOF 12 frttól 35-ig.</p>	<p>Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani dúsan felszerelt KÉSZ FÉRFI- ÉS GYERMEK-ÖLTÖNY RAKTÁROMA valamint minden idényhez megfelelő legdivatosabb, nagy választékú gyapott árú kelméimet. Megrendelések a legjutányosabb árak mellett fogadtatnak és kívánatra 24 óra alatt elkészítetnek.</p>	<p>EGY SZÖVEG ÖLTÖNY 10 frttól 38-ig</p>
<p>ŐSZI ÉS TÉLI NADRÁGOK 5 frttól 12-ig.</p>	<p>A raktár létezik főutca LAL- LOSSEVITS JAKAB úr házában. 24-5</p>	<p>TÉLI KABÁTOK 10 frttól 60-ig.</p>

SCHULHOF KÁROLY RÓBERT manchesteri lakos által feltalált
cs. és kir. kizár. szabadalmazott

SOPIANA-SZÁJSZESZ

használati módja:

Vegyíttessék egy kávéskanálnyi szájszesz három kávéskanálnyi közönséges vízzel, ezzel öblíttessék a szájjur 15—20 másodpercig, s azután fogkefével tisztíttassék a fogaknak úgy külső, mint belső fölülete. Többszöri használat után a sikeres hatás föltünő.

HATÁSA:

1. A Sopianá-szájszesz a száj- és orrüregnek (odvas avagy műfogak, dohányzás vagy bármí más okból eredő) minden büzét nyomtalanul eltávolítja.
2. Erősíti a petyhüdt foghúst és az ingó fogakat, az utóbbiaknak visszaadja természetes fehér színiüket, meggátolja a fogkö képződését, védi a fogak zománcát és óv a fogfájás ellen.
3. A száj- és orrüreg mindennemű súlyos (skorbutikus) bántalmait gyógyítja, üdíti és pirosítja a foghúst és edzi a nyákhártyákat.
4. A már létező fogfájást eltávolítja, ha a fájó fog és szomszéd fog húsa pár csepp, vízzel nem elegyített szájszeszszel megnedvesítetik.

Megrendelések elfogadtatnak: Dr. Schulhof Adolf, orvos úrnál Budapesten, nagy korona-utca 15. sz. a. és ugyanannál Pécsen, Deák-utca 1. sz. Zomborban HEINDLHOFFER R. kereskedésében.

Egy üvegcese ára 1 frt 25 kr. o. é. = 2 ½ n. b. márka = 3 francs.

3-2

Nyomatott Bittermann Nándornál Zomborban. 1878.